

Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Arnarhvoli við Lindargötu
101 Reykjavík

Reykjavík, 22. ágúst 2019

Efni: Umsögn um áform um varnarlinu um hlutfall fjárfestingarbankastarfsemi

Vísað er til máls nr. S-174/2019 í Samráðsgátt Stjórnarráðsins um varnarlinu um hlutfall fjárfestingarbankastarfsemi. Fram kemur að áformað sé að leggja fram frumvarp til að takmarka fjárfestingarbankastarfsemi viðskiptabanka hér á landi. Takmarka eigi beina og óbeina stöðutöku kerfislega mikilvægra viðskiptabanka þannig að eiginfjárbörf vegna slíkrar stöðutöku megi ekki vera umfram 15% af eiginfjárgrunni þeirra. Lagasetningunni er ætlað að takmarka áhættu innstæðueigenda og ríkissjóðs af fjárfestingarbankastarfsemi viðskiptabanka.

Vegna þessara áforma vill Arion banki koma eftirfarandi atriðum á framfæri:

Séríslenskar reglur rýra verðmæti íslenskra banka

Bent er á að í kjölfar fjármálahrunsins hefur átt sér stað griðarlega umfangsmikil reglusetning á fjármálamarkaði og hefur kostnaður því samfara lagst þungt á fjármálafyrirtæki stór sem smá. Stór hluti þessara reglna á rætur að rekja til viðbragða Evrópusambandsins við fjármálahruninu og viðleitni þess til að fyrirbyggja að sambærilegir atburðir endurtaki sig.

Það er mat Arion banka að séríslensk regla um fast hámarkshlutfall myndi takmarka mikilvæga þjónustubætti og þróun fjármálafyrirtækja hér á landi til framtíðar. Íslenskir bankar eru mjög litlir í alþjóðlegum samanburði og því mikilvægt að þeir geti starfað með hagkvæmum hætti. Ljóst er að fyrirhugaðar reglur muni auka enn frekar á þá reglubyrði sem fyrir er og þar með kostnað í bankakerfinu.

Hætt er við að séríslenskar reglur muni trufla erlenda fjárfesta, bæði við lánveitingar og aðkomu að eignahaldi þeirra. Þannig geta séríslenskar reglur verið til trafala við fjármögnun bankanna í alþjóðlegu umhverfi. Bent er á að Arion banki er skráður á markað í Svíþjóð þar sem erlendir aðilar geta átt viðskipt með hlutabréf bankans. Séríslenskar reglur munu fyrirsjáanlega gera bankana að lakari fjárfestingarkosti.

Þær erlendu reglur sem tillagan virðist vísa til koma frá löndum sem teljast helstu fjármálamiðstöðvar heimsins, þar sem alþjóðlegir bankar hafa starfsstöðvar sínar. Eru slíkar reglur þannig sniðnar að stærstu bönkum heims sem starfa á alþjóðamarkaði. Arion banka er ekki kunnugt um að nokkurs staðar í heiminum séu slíkar reglur í gildi um banka á stærð við íslensku viðskiptabankana sem þjóna fyrst og fremst heimamarkaði. Sem dæmi má nefna að hvergi á hinum Norðurlöndum eru slíkar reglur í gildi og engin áform eru þar um slíka lagasetningu.

Athugasemdir við einstaka efnispætti

Lögð er áhersla á að fram fari ítarlega greining á afleiðingum slíkra heimatilbúinna lausna í samhengi við þá evrópsku löggjöf sem gildir hér á landi. Vanda þarf allan undirbúning og tryggja skýrleika reglna þar sem vandkvæði við túlkun og framkvæmd geta haft neikvæðar afleiðingar í rekstri fjármálafyrirtækja og valdið deilum.

Bent er á að ekki liggur fyrir hvaða lán myndu teljast óbein stöðutaka og er hætt við að óvissa geti skapast sem valdi vandkvæðum í framkvæmd án sjáanlegs ávinnings. Þó að lán séu aðeins með veði í verðbréfum, t.d. hlutabréfum félags, er ekki einhlýtt að um sé að ræða lán sem ættu að teljast óbein stöðutaka banka í verðbréfum.

Þá er gerð athugasemd við áform um að fullnustueignir teljist til beinnar stöðutöku. Yfirtaka á fullnustueignum er eðlilegur hluti af viðskiptabankastarfsemi og er ekki hluti af stöðutöku í fjárfestingarbankastarfsemi. Óeðlilegt væri að slík yfirtaka fullnustueigna myndi skerða starfsemi fjárfestingarbankastarfsemi viðkomandi banka.

Gerð er athugasemd við að brot gegn reglunni geti varðað fangelsi allt að tveimur árum. Lögð er áhersla á að refsheimildir séu í eðlilegu samhengi við efni þeirra reglna sem um ræðir. Bein og óbein stöðutaka er eðlilegur hluti af starfsemi alhliða banka. Í kynningu á áformuðu frumvarpi kemur fram að ef fyrirsjáanlegt sé að banki fari yfir hámarkið geti hann brugðist við með því að færa hluta starfseminnar í sérstakt félag eða aukið við eiginfjárgrunn sinn. Óeðlilegt er að það geti varðað fangelsisrefsingu ef farið er yfir hlutfallið enda getur slíkt gerst skyndilega t.d. ef bankinn þarf að yfirtaka fullnustueignir.

Neikvæð áhrif á verðbréfamarkað

Líklegt er að reglurnar myndu hafa neikvæð áhrif á verðbréfamarkað hér á landi til framtíðar. Sem dæmi má nefna að gert er ráð fyrir að fyrirhugað hlutfall taki til stöðu á veltubókum bankanna. Veltubækur hafa síðustu árin verið stór hluti af heildarveltu á verðbréfamarkaði hér á landi og aukið seljanleika innlendra verðbréfa. Viðskiptavakt er þannig mikilvægur þáttur í skilvirkum verðbréfamarkaði hér á landi. Til að geta staðið undir hlutverki sínu þurfa eigin viðskipti banka að geta tekið stöður og haft svigrúm til að losa þær út yfir tíma. Sé þetta svigrúm skert t.d. vegna annarrar starfsemi, svo sem yfirtöku á fullnustueignum, mun það hafa verulega neikvæð áhrif fyrir virkan verðbréfamarkað. Nauðsynlegt er að taka þetta til skoðunar þar sem alls er óvíst hvort reglurnar muni skila þeim árangri sem að er stefnt.

Sömu reglur gildi um allar innlánsstofnanir

Rökin fyrir því erlendis að láta þær reglur sem vísað er til, aðeins gilda um stærstu alþjóðlegu bankana, hafa verið byggð á því að fjöldi minni banka séu til staðar til að sinna innanlandsmarkaði og að það væri of íþyngjandi að setja þá undir slíkar reglur. Hér á landi eru aðstæður allt aðrar og þarf að huga sérstaklega að því. Arion banki vill sérstaklega benda á og vara við þeim áformum að takmarka gildissvið reglnanna við kerfislega mikilvæga banka. Við núverandi aðstæður leiðir það til þess að þær myndu gilda um þrjá af fjórum viðskiptabönkum sem starfa hér á landi.

Miðað við kynnt áform mun sá viðskiptabanki sem sker sig úr hvað varðar hátt hlutfall fjárfestingarstarfsemi vera undanskilinn reglunum, en eins og kunnugt er hefur sá sami banki verið í mikilli sókn við söfnun innlána. Skoða þarf vandlega hvort ekki sé verið að skapa nýja hættu með slíkri nálgun. Bent er á að þessi leið samræmist á engan hátt markmiði reglnanna að takmarka áhættu innstæðueigenda og ríkis. Reynslan sýnir að gríðarlegt tjón getur hlotist af fjármálafyrirtækjum sem ekki teljast kerfislega mikilvæg og má í því sambandi nefna tjón ríkissjóðs af Sparisjóði Keflavíkur. Varð þetta tjón þrátt fyrir að ekki væri um kerfislega mikilvægt fjármálafyrirtæki að ræða. Einnig sýnir reynslan að mikið tjón getur hlotist af keðjuverkandi áhrifum af falli fjármálafyrirtækja sem ekki teljast kerfislega mikilvæg og má þar nefna fall Lehman Brothers í Bandaríkjunum. Það er óhætt að fullyrða að það sé háskalegur leikur að skapa slíkt ójafnvægi á innlendum fjármálamarkaði, skekkja samkeppnisstöðu og skapa um leið nýjan freistnivanda. Slíkt fyrirkomulag á sér enga fyrirmynd erlendis frá.

Virðingarfyllt,
f.h. Arion banka hf.

Benedikt Gíslason bankastjóri